

ONDARROA'KO ABIZENAK

Jakiña da eleiz parroketako liburuak Trento'ko Batzarraren ondoren asi zirala eroaten. Origaitik XVI garren mendearen erdi aldera zabaldu ziran gejenak, batez be bateo, ezkontza eta eriotzei buruz.

Ba dira urte batzuk, gure errian ezagutu izan diran abizen guztien zerrenda atara nebala eurretatik.

Ez osoa.

1550 urtetik asita 1800 urte arteko lenengo abizenena.

Baiña itxas liburu zarretan bilatu izan dodaz gure erriko itxas-merkatari, txalopa jaube edo ta gidari eta abar.

Gaiñera len ez neban bigarren abizenik atara. Eta abizen orreik be ondarrutarrak dira, noizbaiten lenenak izanak.

Ba dirudi XVI garren mendeko abadeak, gaur aiñako ardurarik ez ebela artu liburuak zeatz eroaten.

Urte batzuk aztertu ta sarri ikusten dira beste zerrendak, batzuk lengo bateoak baiño lenago egiñak eta orrela urte ta egunen goraberak naastuten.

Itxuraz abadeen batzuk euren zerrenda berezia eroaten eben, edo zerrenda barik gogoetan euki.

1550 urtean amar bateo agertzen dira Parrokiko liburuetan. Auzo eta base-rrien abizenak nagusi.

Pedro de Asterrika,
Maria de Miskia,
Madalena de Gorozika,
Pedro de Ubea,
Domingo de Unda
Ñikolas de Ayardia,
Maria de Gorozika y Gastua
Gabiola
Puerto Amallo
Zelaia-Berrosasi
Orra lenengo urte osoko zerrenda.

1551 urtean ez da iñor agertzen. Baiña urte bate geroago, 1552-en oneik agertzen dira:

"En 26 días del mes de Febrero baptizé una criatura de Virriatua, sabe Dios de los padres, pusímosle Madalena a la dicha criatura. Ha por padrinos a Pedro de Zaldua y Madalena de Astuieta".

Beste bat: "Item en Prima de Junio de dicho anno baptizé una niña a Sarriko de Lexardi y su mujer Teresa. Pusímosle por nombre _____ (Orrelaxe, izenik ez da agertzen).

Beste agiri bat, izen barik.

Urrengo au: "Item en 5 de Junio de dicho anno baptizé un muchacho de San Juan de Barrenechea y la madre de dicha criatura era de Amoroto. Al dicho niño pusimos por nombre Miguel".

1553 urtean iru jaiotza agertzen dira bakarrik.

‡ 554'n amalau. Euretariako baten izena bakarrik. Izen berezia: **Inglesa**. "De una señora de Motrico". Ñunbaiten irkaurri izan dot aldi aretan ia oiturazko zala aitatasunik agertzen ez ebenei onelako izena ezartzea.

‡ 555 urtean, sei bateo.

‡ 556'en amasei. Bat abizen barik agertzen da. Domeka, de Motrico. Domeka emakume izenetan aurkitzen da aldi aretako agirietan.

‡ 557'n zortzi bateo. Bat, izenez bakarrik, Catalina. Gurasoa "forastero".

‡ 558 urtean amazortzi bateo. Emen be tartean Domeka de Ayardia bat.

‡ 559'en, amabost. Tartean betikoa, Pedro (abizenik ez) de Durango.

‡ 556en agertzen da beste izen polit bat: Andrasta.

‡ 574'n, Arrieta-Donestebe abizenak bateo baten eta gurasoak erromesak, "peregrinos".

‡ 577'n nba dago bat Gorozika-Aragoia, abizenduna. Ama "Catalina de Aragoia, moradora de la casería de Goitiniz".

Ba dagoz tartetan aitaren abizenik ez eta amarenagaz bakarrik, edo ta aita-rena bai ta amarenik ez.

Beste batzutan XX eta geiagorik ez. Bateatzera "me lo traje la señora de Motrico" eta abar. Bateoaren konzientzi estua, aitatasuna eskutuan lagata.

Amasei garren gizaldian, esan dodanez, liburuak 1550 urtean asita dagoz.

Ara bertan agertzen diran abizen ez-bardiñak 1550 tik ‡ 600 bitartean, bakoitzari eleiz liburuetan lenengo agerpena zein urtetan irakurten dan zeaz-tuaz.

Grafia gaurko erara aldatuta jartzen dot.

A

Abaitua	1592	Armenza	‡ 562
Abaroa	1562	Arraiz	‡ 565
Agirre	1561	Apraiz	‡ 563
Aguero	1559	Arregia	1567
Aizla	1557	Arria	‡ 562
Alzelaegi	1594	Arriaga	‡ 556
Alipasolo	1554	Arrieta	‡ 574
Aliri	1552	Arriola	‡ 565
Alzaga	1565	Arrizurieta	1565
Alzola	1565	Artamiza	1555
Amesketa	1594	Askube	1561
Anakabe	1592	Astigarribia	1569
Andonaegi	1561	Assaola	1590
Angelua	1563	Azaola	1598
Ansola	1560	Assurra	1558
Apallua	1556	Asterrika	1550
Apraiz	1563	Astigarribia	1569
Aragoia	1577	Ateguren	1561
Aransolo	1593	Aulikiz	1554
Aranzibia	‡ 562	Ayardia	1550
Aranzubia	‡ 562	Azkarza	1577
Aranzamendi	‡ 569	Azkarretazabal	1578

Aretxaga	1554	Arezmendia	1556
Arezkurenaga	1560	Azpitarate	1561
Areskurandia	1562	Azteka	1596
Areskurinaga	1564		

B

Baraiko	1578	Beltran	1568
Baranbio	1576	Bengoetxea	1596
Baranigo	1566	Bermeo	1555
Barrenetxea	1552	Berriatua	1561
Barroeta	1584	Berrosorrosi	1583
Basak. Basas	1584	Bidagorri	1561
Basterretxea	1554	Bidazabal	1594
Basterrolaza	1568	Bilbao	1565
Beitia	1599	Biziola	1579
Beitia	1599	Burgaña	1583
Belendiz	1568	Burgoa	1554

D

Dostuzar	1593		
----------	------	--	--

E

Egia	1585	Endaidi	1562
Eizagirre	1561	Etxaburu	1561
Elexpurua	1568	Etxano	1586
Elordi	1598	Etxebarria	1559
Elorriaga	1568	Etxenagusia	1585

G

Gabiola	1550	Gillestegi	1557
Galarza	1577	Goikoetxea	1553
Galbei	1561	Goiria	1569
Galdona	1561	Goitia	1561
Galdua	1565	Goitiniz	1560
Garagarza	1568	Gomuzio	1559
Garro	1563	Goronda	1582
Gasturia	1593	Gorozika	1550
Gebara	1558	Gonzalez	1594
Gerrikaiz	1587	(De Soria)	

I

Ibarra	1555	Iloro	1563
Ibarresarasua	1586	Imitola	1577

(gara	1565	Iramategi	1553
Ikutarte	1558	Iturriza (Motrikukua)	1589
Ikuza	1580	Izeta	1599

J

Jarrolaza	1584	Jauregi	1556
-----------	------	---------	------

K

Kareaga	1556	Kortazar	1582
Karkizano	1563		

L

Larrako	1582	Lexardi	1552
Larrinaga	1579	Ljkona (Torrekoa)	1559
Lertxundi	1579		

M

Makaia	1565	Mizkiri	1552
Makoaga	1596	Mokoaga	1587
Markoaga	1563	Muguruza	1561
Mendiolea	1593	Munibe	1561
Migelez de Ibarra	1567		
Mizkia	1550		

N

Ñafarmendi	1589		
------------	------	--	--

O

Obekola	1554	Ondarroa	1579
Olabarrieta	1584	Ontxa	1564
Olabarria	1556	Oribia	1562
Olabe	1558	Oriosolo	1569
Olarra	1579	Orueta	1562
Olarriaga	1586	Otxoa (de Etxeandia)	1558

P

Plaza	1581	Puerto	1550
-------	------	--------	------

R

Renteria	1594	Romo	1559
----------	------	------	------

S

Sagarraga	1 565	Sasturri	1565
Santa Cruz	1576	Sausarren	1554
Saldua	1588	Sustaeta	1 588
Sarasua	1 567		

T

Torrealde	1561	Txurruka	1563
-----------	------	----------	------

U

Ubeagoitia	1577	Urbina	1579
Ubea	1 550	Urkiaga	1 558
Ubillia	1558	Urkiagabaso	1564
Ugarte	1563	Uriarte-Jauregi	1582
Ugarteburu	1 587	Urreztieta	1 578
Unda	1550	Urriola	1580
		Urrunaga	1584

Y

Yarza	1 584		
-------	-------	--	--

Z

Zabala	1 579	Zapatarikua	1584
Zaldua	1588	Zelai	1550
Zamora	1591	Zezermendia	1598

Danetara, esandako denboraldian, 1550/1600 bitartean, 859 agiri edo "partida" dagoz. Abizen ezbaridiñak 177 dira. Ba dira amaika aldakuntza pitin bat daukenak, letra edo silabaen batena, baiña gurasoen deitura eta abar aztertuta igarten da aozkerako aldakuntzaren baten ondorenak dirala ez-bar-dintasun orreik.

Baiña ba dagoz beste ainbat abizen, amarenak, bigarren lez agertzen diranak edo ta denboraldi aretako agirietan, lenengo abizenetan agertzen ez diranak eta goiko zerrendetan agertzen ez diranak.

Ezin ukatu areik be iñoiz lenengo abizenak izango ziranik.

Ara euren zerrenda. Berrogetak dira:

Amallo	1550	Galbe	1576
Astaieta	1 552	Ikaran	1557
Aiarza	1560	Irurre	1566
Antxia	1564	Ikuza	1588
Aia	1 570	Ikaieta	1589
Azkarai	1 579	Iragorri	1589
Arregiaga	1584	Ibiri	1592
Allurralde	1594	Kurpita	1592

Aberasturi (Arabakoa)	1594	Legina	1561
Balzola	1560	Maguregi	1555
Berreño	1565	Meabelzu	1577
Beltran de Arana	1568	Mu niosolo	1593
Bekoetxea	1574	Migelez de Renteria	1557
Beliotegi (Deba)	1589	Okoillo	1553
Cassasua	1580	Orongua	1559
Donestebe	1574	Orio	1574
Egurrola	1559	Otegi	1584
Etxeandia	1565	Pertika	1596
Eibar	1571	Solarte	1594
Etxaniz	1592	Tellaetxea	1557
Gastua	1550	Txakartegi	1591
Garduza	1570	Urkiro	1576

Itxasoetako gorabera zarrak irakurtean, sarri billatzen dira abizen batzuk merkataritzan ezagunak ziranenak, edo ta emen euren etxe zar eta armariak be euki zituen batzuenak. Ezpai barik parroko liburuak baiño aurretik egon ziranak.

Or nebillen beti eleizatik kanpora, orduko abizenen zerrendaren bat billatu nairik.

Eta erroltza bat aurkitu dot Udaletxean: "Libro padron para hazer el repartimiento y derrama concejil segund huso y costumbre della. 1541".

Ez da kaskarrari asko eragin bear konturatzeko 1541 urtean egozan bizi lagun oneik urteak eroango zituela errian. Eun eta sei lagun dira eta zerrenda osoan argitaratzen da, danak jakin dagien gitxi gorabera noiztik euren abizena Ondarroan ba egoan.

Orrez gain abizen batzuk azpimarratuta agertzen dira. Zegaitik? Ba azpimarratutako orreik ez diralako agertzen eleizako liburuetan 1550 tik 1600 bitartean. Beraz goragoko agertutako zerrendetan ez diralako sartzen.

Abadea	Arria	Etxebarria
Agiriano	Arriaga	Etxebarrieta
Agirre	Arriola	Elgezabal
Aguero	Arronategi	Egurrola
Aia	Artolazaga	Eizagirre
Albis	Asensio	Eizmendi
Alegria	Asterrika	Elantxo
Andonaegi	Ategiuren	Elexalde
Ansola	Aulikiz	Elexpurua
Apallua	Ayardia	Elgeta
Aranaga	Beranigo	Elorriaga
Arano	Barinaga	Estakona
Aransolo	Belendiz	Gabiola
Aranzamendi	Bermeo	Galaroa
Aranzibia	Berriatua	Galarza
Aretxaga	Bilbao	Galdona
Arezmendia	Berroia	Gallate
Arrangiz	Burgoa	Ganboa
Arrasate	Dendaiddi	Garro

Goikolea

Goitia
 Goitiniz
 Gorozika
Gorostieta
 Guillestegi
Irarrazabal
Isasoeta
Ibarguren
 Ibarra
 lloro
Inprubidi
 Iramategi
Iraola
 Iturrino
 Iturriza

Izea

Jauregi; **Heria**
Labeaga
Laka
Lasao
Lekuia
 Likona
Lorriaga
Markina
Marzana
Meabe
Monguruza
 Olabe
Olaso
 Orbea
Ormaetxea

Orobiao

Oriosol
 Puerto
 Renteria
 Romo
 Sagarraga
 Sarasua
Sestona
 Sustaeta
Tellaetxerí
Tellarilea
 Ubilla
 Unda
 Urkiaga
 Urresti
 Zumarraga

Zarragoen aukerarik ba gendu, pozik agertuko gendukez. Baiña gaitz.

Beste abizenak

Ñire errian
 Peru bi, gazte bi
 iñok ez daki
 izenik.
 Bata KOLAXO
 dirudi, ZIZEROÑ,
 Besteak
 MARRAXO
 Ñire kalian
 atso bi,
 zenbat urteko
 ez jakin
 Bata deitzen da
 MIELGI,
 bestea barriz
 LUPIÑI.
 Ñire etxian
 mutil bi,
 eureri lotsaz
 ez asi.
 Batari dei
 IXXIRI,
 besteari
 AIÑGIRI.

Ñire aurrian
 neska bi
 beti eskola
 igesi.
 Bateri ots
 KAÑIKI,
 besteari
 DÑ KATOÑ
 Ñire auzoan
 ume bi,
 prakak buztita
 agiri
 Bata deitzen da
 PUXIKI,
 eta bestea
 AÑTXOBI.
 Gure txalupan
 lagun bi,
 argala a,
 au lodi.
 Batak izentzat
 SARDIÑI,
 eta besteak
 IXURDI.

Gure ingurun

 beti tirrika
 alkarri.
 batak entzuten

 besteak barriz
 POÑGOLI.
 Gure eleizan
 apaiz bi,
 sermoitan beti
 gogorki.
 Batak dana dau
 IÑPERÑU,
 batek bigunau
 PEKATU.
 Gure erriko
 izenik
 Karteru berak
 ez daki.
 Deitzen ba da
 AZPIRI,
 gaiñean jarri
 TXIMISTI.

ZUBIKARAITAR AUGUSTIÑ